C U R T E A D E A P E L B Ă L Ț I

Dosarul nr.21rji-959/2024 Prima instanţă: Judecătoria Orhei, sediul Central

Judecător: Veaceslav Caragia

DECIZIE
În numele Legii

27 noiembrie 2024 mun. Bălţi

Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi

Având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei, judecător Ala Rotaru
Judecătorii Dumitru Puşca, Ruslana Burdeniuc

a examinat în lipsa părților, recursul Directorului adjunct al Penitenciarului nr. 18 Brănești, Florea Ion declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 20.03.2024 prin care s-a admis parțial plângerea condamnatului **Jacot Vadim** ***** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție.

Ținând cont de materialele prezentate instanței, pentru expunere asupra recursului, Colegiul, -

c o n s t a t ă :

Potrivit procesului-verbal de reținere din 13.10.2022, Jacot Vadim ***** a fost reținut de facto la 13.10.2022, ora 20:25.

Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni din 08.11.2022, Jacot Vadim ***** a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. c), d), art.186 alin. (2) lit. d) penal Cod penal. În conformitate cu art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul total al pedepselor, a-i stabili lui Jacot Vadim pedeapsa definitivă sub formă de 2 (doi) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În conformitate cu art.85 alin.(1) Cod penal, la pedeapsa aplicată s-a cumulat parțial partea neexecutată din pedeapsa stabilită prin sentința Judecătoriei Drochia (sediul

Glodeni) din 28 iulie 2022 și, i s-a stabilit lui Jacot Vadim pedeapsa definitivă pentru cumul de sentințe sub formă de închisoare pe un termen de 2 (ani) ani 6 (șase) luni. În temeiul art.72 alin.(3) Cod penal, pedeapsa închisorii stabilită urmând a fi executată în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei s-a calculat din data pronunțării sentinței-08 noiembrie 2022. A fost inclus în termenul pedepsei, termenul aflării lui în stare de arest, de la 16 iulie 2022, ora 10:30, până la 28 iulie 2022 și de la 13 octombrie 2022, ora 20:25, până la 08 noiembrie 2022.

Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 22.06.2023, Jacot Vadim ***** a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit.d) Cod penal şi în baza acestei Legi i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 6 (șase) luni. Conform art.84 alin.(4) Cod penal, prin cumul parțial cu pedeapsa stabilită prin sentința Judecătoriei Drochia (sediul Glodeni) din 08.11.2022 (2 ani și 6 luni), s-a stabilit pedeapsa definitivă inculpatului Jacot Vadim ***** de 2 (doi) ani și 8 (opt) luni închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis. Termenul ispășirii pedepsei lui Jacot Vadim ***** s-a calculat din data pronunțării sentinței – 22.06.2023. S-a inclus în termenul închisorii stabilite lui Jacot Vadim ***** perioada executată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Drochia (sediul Glodeni) din 08.11.2022.

Potrivit raportului nr.2/442 din 06.02.2024, prezentat de administrația instituției penitenciare nr.18 Brănești, în privința condamnatului Jacot Vadim *****, acesta s-a deținut în instituțiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr. 11 Bălți perioada de la 17.10.2022 până la 19.12.2022 și de la 05.06.2023 până la 21.08.2023, în Penitenciarul nr. 16 Pruncul perioada de la 15.05.2023 până la 05.06.202, și în Penitenciarul nr.18 Brănești perioada de la 19.12.2022 până la 15.05.2023 și de la 21.08.2023 - până în prezent.

La 15.11.2023, în cadrul Judecătoriei Orhei, sediul Central, a parvenit pentru examinare, conform competenței, plângerea condamnatului Jacot Vadim *****, împotriva administrației instituțiilor penitenciare, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

În ședința de judecată, condamnatul Jacot Vadim *****, participând prin intermediul videoconferinței, a susținut cele invocate în plângere, invocând că, în timpul ispășirii pedepsei cu închisoare în Penitenciarul nr.11 Bălți, Penitenciarul nr.16 Pruncul și Penitenciarul nr.18 Brănești, din 13.10.2022 până în prezent, s-a deținut în condiții inumane, menționând că, celulele erau supraaglomerate, în celule erau condiții igienice și sanitare rele.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 20.03.2024 s-a admis parţial plângerea condamnatului Jacot Vadim *****, împotriva administrației instituțiilor penitenciare, Penitenciarul nr.11 Bălți, Penitenciarul nr.16 Pruncul și

Penitenciarul nr.18 Brănești, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

S-a constatat faptul că, condamnatul Jacot Vadim *****, născut la *****, a fost deținut în Penitenciarul nr.11 Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, perioada continuă de la 17.10.2022 până la 15.05.2023 și de la 05.06.2023 până în prezent 20.03.2024, pe o perioadă totală de 499 (patru sute nouăzeci și nouă) zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO.

În condițiile art.473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Jacot Vadim *****, născut la *****, cu 49 (patruzeci și nouă) zile, pentru perioada de 499 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr.11 Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

În privința perioadei de 9 (nouă) zile calculate în condițiile art. 473^4 alin. (5) CPP (din perioada de 499 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), instanța de judecată a considerat oportun compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Jacot Vadim *****, născut la *****, a sumei de bani în mărime de 450 (patru sute cincizeci) lei, şi anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

S-a respins plângerea condamnatului Jacot Vadim ***** declarată împotriva administrației instituției penitenciare, Penitenciarul nr. 16 Pruncul, cu privire la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond aceasta în termen a fost contestată cu recurs de către Directorul adjunct al Penitenciarului nr.18 Brănești, Florea Ion, care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 20.03.2024, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă plângerea condamnatului Jacot Vadim, privind aplicarea prevederilor art.$473^{2-}473^4$ Cod procedură penală.

În susținerea solicitării înaintate a invocat ilegalitatea și netemeinicia soluției emise de instanța de fond la data de 20.03.2024.

Procedura înștiințării legale în instanța de recurs a fost executată (f.d.73-77).

Potrivit prevederilor art.447 alin. (1) Cod procedură penală: *”recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces”*.

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă până la data examinării recursului

declarat de administrația Penitenciarului nr. 18 Brănești, părțile nu au depus referință.

Verificând argumentele recursului în raport cu materialele prezentate instanței și prevederile legii, Colegiul penal a ajuns la concluzia, că acesta urmează a fi admis cu casarea încheierii instanței de fond, rejudecarea cauzei și emiterea unei hotărâri noi din următoarele considerente.

Conform art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. b) CPP, *judecând recursul, instanța admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului.*

În motivare soluției, Colegiul reține că remediul național preventiv și compensator a perioadei detenției în condiții de penitenciar contrar prevederilor art. 3 CEDO și a jurisprudenței CtEDO, a fost pus în aplicare la 01.01.2019 prin Legea nr. 272 din 29.11.2018 pentru modificarea şi completarea unor acte legislative, garantându-le condamnaților ce își execută pedeapsa în instituțile penitenciare din țară, reducerea termenului ei în conformitate cu legislația procesual penală în vigoare.

Urmare a adoptării cadrului legal intern, CtEDO a respins ca inadmisibile, mai multe cerințe formulate de condamnați referitor la despăgubiri pentru condițiile precare de detenție, reiterând în cauza Drăniceru vs RM din 12.02.2019, că având în vedere noul remediu preventiv și compensatoriu pentru condițiile inadecvate de detenție, instituit în Republica Moldova în baza Legii nr.163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 1 ianuarie 2019) și a Legii nr. 272 pentru modificarea Codului de procedură penală, acesta în principiu ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenției provocate de anumite condiții precare de detenție. Cu toate acestea, Curtea subliniază că această concluzie nu va prejudicia în niciun fel o eventuală reexaminare, după caz, a chestiunii cu privire la eficiența remediului respectiv în funcție de deciziile pronunțate de către instanțele naționale și a executării lor efective, ea păstrându-și competența de ultim control cu referire la plângerile formulate de către eventualii reclamanți care vor epuiza căile de recurs interne disponibile.

De asemenea, Curtea a considerat că odată cu punerea în aplicare a legii nominalizate, remediul național intern ar putea a priori a fi considerat efectiv pentru contestarea condițiilor proaste de detenție în Republica Moldova, fiind disponibil persoanelor condamnate sau plasate în arest preventiv, precum și persoanelor eliberate din detenție, cu condiția respectării termenelor prevăzute de către noile prevederi interne și cu referire la caracterul compensator al remediului.

În contextul dat, reclamantul trebuie să beneficieze de noul remediu, în vederea obținerii la nivel național a recunoașterii violării și, după caz, a unei despăgubiri adecvate. Iar dacă el nu o va obține la nivel național, va avea

posibilitatea adresării la CtEDO cu o nouă cerere în termen de șase luni după epuizarea căilor ordinare de recurs intern, Curtea rezervându-și posibilitatea examinării coerenței dintre jurisprudența instanțelor naționale cu propria sa jurisprudență, precum și eficiența remediului atât în teorie, cât și în practică.

Ținând cont de faptul, că prescripția reprezintă termenul general în interiorul cărui persoana poate să-şi apere dreptul încălcat pe calea înaintării unei plângeri în instanța de judecată, la caz fiind pus în aplicare cel stabilit de art. 473^2 alin. (5) Cod pr. penală, pus în aplicare la 01.01.2019 prin Legea nr. 272, Colegiul consideră, că condamnatul Jacot Vadim s-a încadrat în el, sesizând instanța la 15.11.2023 în interiorul termenului de șase luni stabilit prin lege.

În acest sens, cu întâietate Colegiul penal ține a trece în revistă faptul că, potrivit procesului-verbal de reținere din 13.10.2022, Jacot Vadim ***** a fost reținut de facto la 13.10.2022, ora 20:25.

Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni din 08.11.2022, Jacot Vadim ***** a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. c), d), art.186 alin. (2) lit. d) penal Cod penal. În conformitate cu art.84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul total al pedepselor, i s-a stabilit lui Jacot Vadim pedeapsa definitivă sub formă de 2 (doi) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În conformitate cu art.85 alin.(1) Cod penal, la pedeapsa aplicată s-a cumulat parțial partea neexecutată din pedeapsa stabilită prin sentința Judecătoriei Drochia (sediul Glodeni) din 28 iulie 2022 și, i s-a stabilit lui Jacot Vadim pedeapsa definitivă pentru cumul de sentințe sub formă de închisoare pe un termen de 2 (ani) ani 6 (șase) luni cu executare în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei s-a calculat din data pronunțării sentinței - 08 noiembrie 2022 cu includerea în termenul pedepsei a termenul aflării lui în stare de arest, de la 16 iulie 2022, ora 10:30, până la 28 iulie 2022 și de la 13 octombrie 2022, ora 20:25, până la 08 noiembrie 2022.

Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 22.06.2023, Jacot Vadim ***** a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit.d) Cod penal şi în baza acestei Legi i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 6 (șase) luni. Conform art.84 alin.(4) Cod penal, prin cumul parțial cu pedeapsa stabilită prin sentința Judecătoriei Drochia (sediul Glodeni) din 08.11.2022 (2 ani și 6 luni), s-a stabilit pedeapsa definitivă inculpatului Jacot Vadim ***** de 2 (doi) ani și 8 (opt) luni închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis. Termenul ispășirii pedepsei lui Jacot Vadim ***** s-a calculat din data pronunțării sentinței – 22.06.2023. S-a inclus în termenul închisorii stabilite lui Jacot Vadim ***** perioada executată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Drochia (sediul Glodeni) din 08.11.2022.

Potrivit raportului nr.2/442 din 06.02.2024, prezentat de administrația instituției penitenciare nr.18 Brănești, în privința condamnatului Jacot Vadim *****, acesta s-a deținut în instituțiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr. 11 Bălți perioada de la 17.10.2022 până la 19.12.2022 și de la 05.06.2023 până la 21.08.2023, în Penitenciarul nr. 16 Pruncul perioada de la 15.05.2023 până la 05.06.202, și în Penitenciarul nr.18 Brănești perioada de la 19.12.2022 până la 15.05.2023 și de la 21.08.2023 - până la pronunțarea încheierii.

Prin urmare, la soluționarea plângerii înaintate, Colegiul penal reține că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei, că articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei *(cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).*

La constatarea condițiilor de detenție instanța națională va ține cont de faptul că, maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătății victimei *(cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).*

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferințe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției şi că având în vedere exigențele detenției, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare *(cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94).*

Atunci când sunt evaluate condițiile de detenție, trebuie luate în considerație efectele cumulative ale acestor condiții, precum şi durata detenției *(cauza Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).*

În acest sens instanța de recurs reține că, în cererea depusă s-a invocat aflarea condamnatului pe parcursul unei perioade de timp în Penitenciarele nr.11 Bălți, Penitenciarul nr.26 Pruncul și Penitenciarul nr.18 Brănești în condiții inumane și degradante, care sunt contrare prevederilor art.3 CEDO.

Astfel, la examinarea cauzei în recurs, instanța ierarhic superioară a constatat faptul că, potrivit raportului prezentat de către administrația P-18 Brănești din 06.02.2024 cu nr.2/442, la capitolul deținerii în cadrul Penitenciarelor nr.11 Bălți,

nr.16 Pruncul și nr.28 Brănești s-a reținut că, condițiile de detenție pentru deținutul Jacot Vadim au corespuns minimului necesar conform condițiilor impuse spre executare.

În combaterea alegațiilor recurentului în sensul indicat supra, Colegiul penal arată că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63). Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).

Cu referire la obiecțiile expuse de administrația penitenciarului nr. 18 Brănești, Colegiul penal va fi solidar cu instanța de fond, în sensul constatării că Jacot Vadim a fost deținut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în Penitenciarele nr. 11 Bălți, și nr. 18 Brănești în calitate de condamnat.

Astfel, instanța de recurs reiterează faptul că întru adoptarea soluției pe caz, judecătorul cu referire la rapoartele prezentate, a făcut o analiză amplă a condițiilor de detenție și cazare a condamnatului și anume conducându-se de Hotărârea Guvernului nr.583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, care în punctul 464 stipulează că ”Fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătraţi, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii”, precum reținând și cele constatate în Raportul anual pentru anul 2017 și 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, unde membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane și Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m2 de spațiu locativ per deținut și de a revizui, în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor penitenciare. Spațiul

ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Astfel, just s-a reținut faptul că la aprecierea încălcării art.3 CEDO nu pot fi luate în considerație doar criteriile principale cum ar fi: suprafața ce revine fiecărui deținut, condiții sanitare, dar și sistemul de canalizație, cantitatea și calitatea hranei, accesul la servicii medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existența lingeriei de pat, a hainelor, care în general în sistemul penitenciar din RM nu ating un prag minim de suficiență, iar reieșind din situația descrisă în rapoartele prezentate, este evident că cel puțin sub aspectul detenției în condiții de supraaglomerare, accesul la apă potabilă, la duș, față de condamnat nu a fost respectată pe perioada de detenție.

Colegiul penal va susține și faptul, că întru constatarea detenției condamnatului Jacot Vadim în condiții contrare art. 3 CEDO în penitenciarele nr. 11 Bălți, și nr. 18 Brănești s-a referit la faptul, că CtEDO a constatat că anumite condiţii de trai ale deţinuţilor constituie tratamente inumane şi/sau degradante, şi anume: suprapopularea din penitenciare - consideră că fiecare deţinut trebuie să aibă un spaţiu de cel puţin 4 m2 (cauza Ostrovar v. Republica Moldova, hotărârea din 13.09.2005, § 80); celulele nedotate (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 46), cu acces limitat sau lipsa accesului la lumina zilei (cauza Alver v. Republica Moldova, hotărârea din 08.11.2005, § 53), puţin sau deloc încălzite, fără sistem de ventilare, insalubre; lipsa posibilităţilor de recreare; lipsa hranei (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 43¬44); lipsa unei asistenţe medicale corespunzătoare (cauza Holomiov v. RM, 07.11.2006, § 120-121).

Totodată, în același context s-a reținut și faptul, că trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).

Curtea a considerat un tratament ca fiind ”degradant”, atunci când s-a cauzat victimelor sentimente de frică, îngrijorare şi inferioritate capabile să le umilească şi să le înjosească (Kudla v. Poland [GC], nr. 30210/96, § 92, ECHR 2000-XI). Pentru a determina dacă o anumită formă de tratament este „degradantă” în sensul articolului 3, Curtea va lua în calcul dacă scopul acestui tratament a fost de a umili şi înjosi persoana şi dacă, în ceea ce priveşte consecinţele, acest tratament a afectat

negativ personalitatea ei, într-un mod incompatibil cu articolul 3. Chiar şi absenţa unui asemenea scop nu poate exclude categoric o constatare a violării articolului 3 (Raninen v. Finland, hotărâre din 16 decembrie 1997, Reports of Judgments and Decisions, 1997-VIII, pp. 2821-22, § 55, şi Peers v. Greece, nr. 28524/95, § 74, ECHR 2001-III).

Reieşind din situaţia descrisă în rapoartele prezentate, just s-a concluzionat că cel puţin sub aspectul detenţiei în condiţii de supraaglomerare, accesul la apă potabilă, la duş, faţă de condamnat nu a fost respectată pe perioada de detenţie.

Contrar recomandărilor pre citate, studiind rapoartele prezentate de către administraţia instituţiei penitenciare Penitenciarul nr.18 Brăneşti, judecătorul de instrucţie relevant și obiectiv a constatat că, s-a prezentat o informaţie generală cu privire la suprafaţa ce revine unui deţinut în celulele în care a fost deţinut Jacot Vadim, din care reiese suprafaţa de sub limita minimă de 4 m2, per deţinut, nefiind probată şi respectarea condiţiilor referitor la accesul la lumina de zi, indicându-se că iluminarea este asigurată atât natural prin intermediul geamurilor cât şi artificial prin intermediul instalaţiilor electrice, că ventilarea era artificială, că deţinuţii sunt asiguraţi cu minimul necesar pentru trai, că deţinuţii zilnic sunt verificaţi de către personalul medical cu acordarea ajutorului medical ori de câte ori este nevoie sau la cerere, or sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare (art.473^3 alin. (2) din CPP), astfel obiectiv s-a menționat de cinstanța de fond că, alegaţiile reprezentatului Penitenciarului nr.18, la aceste aspecte, sunt declarative şi lipsite de suport probatoriu.

La fel instanța va susține poziția instanței de fond și în aspectul în care cu referire la celelalte alegaţii ale condamnatului referitor la condiţiile sanitare şi igienice, sistemul de canalizaţie şi aerisire, alimentaţia, accesul la apă potabilă, probele anexate la raport nu combat argumentele condamnatului Jacot Vadim, astfel, că, dificultăţile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenţiei sale în Penitenciarul nr.11 Bălți și nr. 18 Brănești, au depăşit nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenţie, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

În susţinerea temeiniciei plângerii depuse Jacot Vadim, judecătorul de instrucţie reţine că, în ultimul raport al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (pentru anul 2017), care este un mecanism naţional pentru prevenirea torturii din Republica Moldova, s-a constatat că majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate, inclusiv Penitenciarul nr.11 Bălți şi Penitenciarul nr.18 Brăneşti, sunt într-o stare deplorabilă şi sunt calificate ca condiţii inumane şi degradante.

Mai mult, relevant în aspectul constatării detenției condamnatului Jacot Vadim în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO este și faptul, că potrivit raportului privind vizita preventivă în Penitenciarul nr.18 Brăneşti, a Avocatului Poporului (Ombudsmanul), din 31.07.2019 aprobat la 05.08.2019, şi raportul Consiliului pentru prevenirea torturii (CPT), din 11.02.2020, privind vizita de monitorizare la Penitenciarul nr.18, cu referire la condiţiile de detenţie, s-au reţinut condiţii precare de detenţie, şi anume suprapopularea penitenciarului, condiţii deplorabile din boxa pentru refuzul de hrană, şi lipsa personalului medical specializat în instituţia penitenciară.

Astfel, instanța de fond just a considerat că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în perioada de timp respectivă, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

Cu referire la celelalte alegații ale condamnatului referitor la condițiile sanitare și igienice, judecătorul desemnat cu atribuții de judecător de instrucție just a considerat că, probele anexate la raport nu combat argumentele petentului Jacot Vadim, iar ca urmare se consideră că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr.11 Bălți și nr. 18 Brănești, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

Prin urmare, Colegiul reține că, instanţa de judecată în mod ferm a apreciat critic aspectele invocate de către administrația penitenciarului, nefiind fundamentate pe careva probe, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părţi, în lipsa altor dovezi, instanţa just s-a bazat pe legislația națională și practica CEDO în domeniul dat.

Însă, deși instanța de fond just a constatat că Jacot Vadim s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr.11 Bălți, și nr.18 Brănești, totuși în mod eronat a dispus calcularea perioadelor de detenție pentru care urmează a fi verificate prin prisma prevederilor art.3 CEDO, or potrivit raportului prezentat de către administrația P-18 Brănești nr.2/442 din 06.02.2024 se certifică faptul că cel din ***urmă în calitate de condamnat*** s-a aflat o perioadă continuă în penitenciarele nr.11 Bălți și nr.18 Brănești, adică în perioada 17.10.2022-15.05.2023 și 05.06.2023-06.09.2024 (*data întocmirii raportului*).

Prin urmare, instanța de recurs nu poate accepta teza instanței de fond de a reține în sarcina deținutului constatarea condițiilor de detenție a fi contrare prevederilor art. 3 CEDO până la data emiterii soluției pe caz- 20.03.2024, în lipsa unui raport nemijlocit al organului extrajudiciar, or art.473^4 alin.(2) Cod de

pr.penală, reglementează că, la evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată ţine cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului, ***precum şi de perioada în care condamnatul a fost deţinut în condiţiile contestate.***

La caz, Colegiul notează că raportul întocmit de instituția penitenciară datează cu 06.02.2024, astfel, chiar dacă ultimul s-a află în continuare în custodia statului, totuși instanța urmează a examina speța în limitele indicate în cadrul perioadelor specificate în baza raportului întocmit în temeiul art. 473^3 alin. (3) Cod de pr.penală, *iar pentru termenul rămas ce nu poate fi redus a fi lăsat în continuare la termenul de executare a pedepsei, cu ulterioara lui soluționare deja într-o altă procedură distinctă*, *evident prin prisma efectelor juridice prevăzute la art. 473^4 alin. (4) din Codul de pr.penală*.

Tot odată, Colegiul penal va casa soluția primei instanței inclusiv în latura aplicării prevederilor art.473^4 alin.(5) Cod de pr.penală, dispunând astfel eronat în privința perioadei de ”9 (nouă) zile”*,* compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Jacot Vadim, a sumei de bani în mărime de 450 (patru sute cincizeci) lei, şi anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

Or, potrivit art.473^2 Cod de pr.penală, (3) *Condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei*. (4) *În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, în privinţa perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească.*

Potrivit art. 473^4 alin.(5) Cod de pr.penală, prevede faptul că, *în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol,* ***iar în privinţa perioadei rămase****, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.*

Prin urmare, instanța de recurs ține a menționa faptul că, nu poate însuși raționamentul primei instanțe referitor la compensarea zilelor de detenție rămase în valoare bănească, în condițiile în care potrivit raportului întocmit în baza art. 473^3 alin. (2) Cod de pr.penală, de către administrația P-18 Brănești, sfârșitul termenului de detenție va constitui data de *31.05.2025*, fapt ce denotă că stingerea executării pedepsei prin prisma art.275 pct.1) lit.a) Cod de executare, nu este tangibilă speței,

urmând ca Jacot Vadim să execute în continuare pedeapsa penală sub formă de închisoare.

Subsecvent, instanța de recurs în susținerea poziției sale va trece în revistă că, Legiuitorul RM prin adoptarea mecanismului compensator nu a urmărit instituirea la examinarea a fiecărei plângerii contrare art. 3 CEDO, *pentru perioada care nu poate fi împărțite la 10 zile de detenție,* compensarea bănească a persoanelor aflate în custodia statului, or chestiunea dată în asigurarea interesului public, urmează a fi tratată în mod distinct, adică ***de a fi lăsate în continuare la termenul de executare a pedepsei***, cu ulterioara lor examinare în procedură separată în ordinea art. 473^2 Cod de pr. penală.

În atare împrejurări, instanța de recurs reține **a fi pripită** compensarea în valoare bănească în beneficiul condamnatului Jacot Vadim, a sumei de bani în mărime de 450 (patru sute cincizeci) lei, pentru perioada de 9 (nouă) zile (*care nu au putut fi împărțite la 10),* în situația în care, instanța nu și-a motivat efectiv soluția referitor la esența art. 473^4 alin.(5) Cod de pr.penală, care s-a dovedit a fi una eronată, reieșind din datele raportului prezentat de administrația Penitenciarului nr. 18 Brănești, ce nu poate fi acceptată în ordine de recurs.

Reieșind din cele expuse supra, deși instanța de fond just a constatat că Jacot Vadim s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în Penitenciarele nominalizate supra, totuși Colegiul penal reține a supune strict reducerii pedepsei penale pentru perioada vizată în calitate de condamnat potrivit raportului instituției penitenciare de până la 06.02.2024, după cum urmează:

În penitenciarul nr. 11 Bălți și Penitenciarul nr. 18 Brănești perioada de 17.10.2022-15.05.2023 și 05.06.2023-06.02.2024 (data întocmirii raportului) în total 457 zile, reducând pedeapsa condamnatului Jacot Vadim cu 45 zile, în care s-a aflat în detenţie, cu calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenţie.

Or, Colegiul găsește necesar să menționeze că, condițiile de detenție în care condamnatul Jacot Vadim s-a deținut în perioada din 06.02.2024 până la 20.03.2024 (data emiterii încheierii de instanța de fond), poate fi supusă examinării într-o nouă procedură, în instanța de judecată la cererea acestuia.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal găsește necesar de a admite din alte motive inclusiv din oficiu recursul Directorului adjunct al Penitenciarului nr. 18 Brănești, Florea Ion declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 20.03.2024, cu casarea acesteia, rejudecarea cauzei potrivit modului primei instanțe cu pronunțarea în această parte a unei soluții noi, reieșind din cele expuse supra.

În corespundere cu art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod pr. penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Admite din alte motive decât cele invocate, inclusiv din oficiu recursul Directorului adjunct al Penitenciarului nr.18 Brănești, Florea Ion declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 20.03.2024, cu casarea acesteia în partea calculării perioadei de detenție contrară art. 3 CEDO, în calitate de condamnat, rejudecă cauză potrivit modului primei instanței cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte.

Conform art.473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, se reduce termenul pedepsei condamnatului Jacot Vadim, cu *45 (patruzeci și cinci) zile,* pentru perioadele detenției în penitenciarul nr. 11 Bălți și nr. 18 Brănești în perioada de 17.10.2022-15.05.2023 și 05.06.2023-06.02.2024 (data întocmirii raportului) în total 457 zile, în care s-a aflat în detenţie, cu calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenţie.

În privința perioadei de după emiterea raportului, Colegiul penal explică că poate fi supusă examinării într-o nouă procedură, în instanța de judecată la cererea acestuia.

În rest, dispozițiile încheierii primei instanțe, se mențin fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului Ala ROTARU

Judecători: Dumitru PUȘCA

Ruslana BURDENIUC